

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i idé- och lärdoms historia

Fastställd av historisk-filosofiska fakultetsnämnden **2013-04-09**

1. Mål för utbildningen

För doktorsexamen ska, enligt Högskoleförordningens examensordning, doktoranden

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av ämnet idé- och lärdoms historia
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med metoder i idé- och lärdoms historia i synnerhet
- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av komplexa företeelser och frågeställningar
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning inom givna tidsramar och att granska och värdera forskning
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen
- visa förmåga att i så väl nationella som internationella sammanhang i tal och skrift presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap
- att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande
- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används

2. Behörighet och förkunskapskrav

För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs att sökanden har grundläggande behörighet och den särskilda behörighet som fakultetsnämnden kan ha föreskrivit, och bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen (jfr. SFS 2010:1064, HF 7 kap 35 §). Historisk -filosofiska fakultetsnämnden fattar beslut om föreskrifter om särskild behörighet (AFUU 2 §, RUF 4 §).

2.1. Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet har den som har avlagt examen på avancerad nivå, fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 på avancerad nivå, eller på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper. Fakultetsnämnden får för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet om det finns särskilda skäl (jfr. SFS 2010:1064, HF 7 kap 39 §). Beslut om undantag från krav på grundläggande behörighet fattas av Historisk-filosofiska fakultetsnämnden (AFUU 2 §).

Den som före den 1 juli 2007 uppfyller kraven på grundläggande behörighet för tillträde till forskarutbildning, d.v.s. grundläggande högskoleutbildning om minst 120 poäng eller motsvarande kunskaper som förvärvats i någon annan ordning inom eller utom landet, ska även därefter anses ha grundläggande behörighet för tillträde till utbildning på forskarnivå, dock längst till utgången av juni 2015 (jfr. SFS 2006:1053, kap 11).

2.2. Särskild behörighet

För särskild behörighet för studenter med examen före 1 juli 2007 krävs att den sökande inom grundutbildningen har uppnått godkänt resultat om 80 poäng ("gamla" poäng) i idé- och lärdomshistoria eller i annan ordning inom eller utom landet har förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper. För särskild behörighet för studenter med examen på avancerad nivå efter 1 juli 2007 gäller magisterexamen med idé- och lärdomshistoria som huvudämne eller minst 120 högskolepoäng inom ämnet, alternativt motsvarande kunskaper förvärvade inom eller utom landet.

3. Antagning och urval

3.1. Information och utlysning

Utlysning av platser inom utbildning på forskarnivå sker på institutionens webbplats (<http://www.idehist.uu.se/>) och på www.uu.se minst tre veckor före ansökningstidens utgång. Vidare återfinns på institutionens webbplats information om hur antagningen till utbildning på forskarnivå går till, former för utannonsering av platser i forskarutbildningen, de handlingar som ska bifogas ansökan, utbildningens uppläggning och dess finansieringsformer.

3.2. Antagning

Antagning till utbildning på forskarnivå och fördelning av studiestöd sker öppet och i konkurrens. Antagning sker högst en gång per år. Ansökan om antagning ska ställas elektroniskt till Uppsala universitet (registrator) på särskild blankett. För antagning krävs garanterad ekonomisk försörjning under hela forskarutbildningen, dvs. högst fyra nettostudieår. För deltidsdoktorand (50%) krävs på motsvarande sätt garanterad ekonomisk försörjning under hela studietiden.

3.3. Urval

Urval bland sökande som uppfyller behörighetskraven görs med hänsyn till förmåga att tillgodogöra sig forskarutbildningen och grundar sig på en bedömning främst av den sökandes

skriftliga prestationer. En kortfattad preliminär avhandlingsplan ska bifogas ansökan. Bedömningskriterierna är:

- Kvalitet, självständighet och originalitet i den sökandes skriftliga prestationer samt avhandlingsplan
- Tidigare studieresultat och andra meriter
- Möjligheten att genomföra projektet på den tid som står till buds
- God språkbehandling
- Förmåga att tillägna sig vetenskaplig text på engelska samt övriga språk relevanta för avhandlingsarbetet
- Hänsyn kan komma att tas till tillgången på handledning inom särskilda ämnesområden.
- Enbart det förhållandet att en sökande bedöms kunna få tidigare utbildning eller yrkesverksamhet tillgodoräknad för utbildningen får inte vid urval ge sökanden företräde framför andra sökande (jfr. SFS 2010:1064, HF 7 kap. 41 §)

Institutionen eftersträvar en jämn könsfördelning bland de forskarstuderande.

4. Utbildningens innehåll och uppläggnig

4.1. Utbildningens uppläggnig

Utbildning på forskarnivå avslutas med doktorsexamen eller licentiatexamen. Utbildningen ska omfatta 240 högskolepoäng för doktorsexamen och 120 högskolepoäng för licentiatexamen. En doktorand som antagits till forskarutbildning som ska avslutas med doktorsexamen kan, om han/hon så önskar, avlägga licentiatexamen som ett etappmål.

För doktorsexamen består utbildningen av ett antal kurser omfattande sammanlagt 60 högskolepoäng samt författande av en vetenskaplig avhandling motsvarande 180 högskolepoäng.

Därtill finns möjlighet att avlägga licentiatexamen när doktoranden har uppnått 30 högskolepoäng i kurser och har författat en vetenskaplig avhandling motsvarande 90 högskolepoäng.

Vid studiernas början upprättar doktoranden tillsammans med huvudhandledare en individuell studieplan som innehåller ett tidsschema för den planerade studiegången. Studieplanen har formen av ett kontrakt som undertecknas gemensamt av doktorand och handledare. Den följs upp en gång per år; större avvikelser ska inrapporteras till fakultetsnämnden. Handledarna ska med sina doktorander fortlöpande diskutera hur utbildningen fortskrider.

Undervisningen meddelas i form av seminarier samt – i mån av resurser – som särskilda forskarutbildningskurser. Därtill kommer handledares undervisning enskilt eller i grupp. Aktivt deltagande i seminarieverksamheten är obligatoriskt. Del av avhandlingen ska läggas

fram för seminariet en eller två gånger per år beroende på hur långt framskridet arbetet är. Doktoranden ska likaså regelbundet utföra opponentuppdrag inom seminariet. När utkast till ca halva avhandlingen föreligger anordnas ett särskilt s.k. 50 %-seminarium med extern opponent. Slutventilering av avhandlingen äger rum 6-10 månader före planerat disputationsdatum, också med extern opponent.

4.2.Handledning

För varje doktorand ska utses två handledare, varav en huvudhandledare med huvudansvar för utbildningen – inklusive avhandlingsarbetet – och en biträdande handledare. Minst en av handledarna ska vara anställd vid eller adjungerad till Uppsala universitet. Handledarna ska ha doktorsexamen/motsv. Minst en av dem ska vara docentkompetent och fungera som examinator (jfr UFV 2006/1135, 1§ AFUU). I undantagsfall, och om institutionens budget så medger, kan ytterligare en extern (biträdande) handledare anlitas.

Doktoranden har rätt till handledning under fyra år, så länge inte rektor med stöd av HF 6 kap. 30 § beslutar något annat. En doktorand som begär det ska kunna byta handledare (jfr. SFS 2010:1064, HF 6 kap 28 §).

Minst en av handledarna för en doktorand ska ha genomgått en handledarutbildning eller av fakultetsnämnden bedömts ha motsvarande kompetens.

4.3 Individuell studieplan

För varje doktorand ska det upprättas en individuell studieplan. På delegation av fakultetsnämnden ska den fastställas av institutionens prefekt, efter samråd med doktoranden och hans eller hennes handledare. Den individuella studieplanen ska innehålla en tidsplan för doktorandens utbildning, uppgifter om hur doktorandens handledning är organiserad, en beskrivning av de åtaganden i övrigt som doktoranden och fakultetsnämnden (d.v.s. institutionen) har under utbildningstiden, och vad som i övrigt behövs för att utbildningen under hela utbildningstiden ska kunna bedrivas på ett effektivt sätt.

Den individuella studieplanen följs upp minst en gång per år. Vid uppföljningen ska doktoranden och huvudhandledaren informera fakultetsnämnden om hur utbildningen framskrider. Fakultetsnämnden kan, då eller vid annat tillfälle när det är motiverat, göra de ändringar i den individuella studieplanen som behövs. Utbildningstiden får förlängas bara om det finns särskilda skäl för det. Sådana skäl kan vara ledighet på grund av sjukdom, för tjänstgöring inom försvaret eller för förtroendeuppdrag inom fackliga organisationer och studentorganisationer eller föräldraledighet. Innan en ändring görs ska doktorand och handledarna ges möjlighet att yttra sig.

Doktoranden, huvudhandledaren och prefekt ska skriftligen intyga att de har tagit del av den individuella studieplanen och de ändringar som görs i den (jfr. SFS 2010:1064, HF 6 kap 29 §).

Blankett för individuell studieplan hämtas på fakultetens webbplats.

5. Kurser

Utbildningen på forskarnivå består av en kursdel omfattande 60 högskolepoäng. I samråd med huvudhandledare kan kurs i annat ämne tillgodoräknas. Om doktoranden väljer att gå den universitetsgemensamma pedagogiska kursen ska denna ingå som del av doktorandutbildningen.

För samtliga kurser gäller att motsvarande stoff kan anses ha inhämtats genom studier på masternivå eller vid annan idéhistorisk institution. Beslut om detta fattas av examinator efter ansökan från doktoranden. Beslutet kan antingen ske i form av tillgodoräkning, med motsvarande förkortning av studietiden (jfr nedan), eller i form av en så kallad ekvivalering (vilket innebär att kursinnehållet anses inhämtat, men inga kurspoäng för detta räknas inom forskarutbildningen).

5.1. Kurscykel

Den individuella studieplanen ska vara utformad så att 45 kurspoäng ska vara avklarade under de två första studieåren och de resterande 15 senast ett år före beräknad disputation.

5.2. Kunskapsprov

Varje kurs inom utbildning på forskarnivå avslutas med skriftligt eller muntligt prov. Proven bedöms med något av betygen godkänd eller underkänd. Betyget ska bestämmas av examinator.

5.3 Tillgodoräkning

Doktorand, som vid annan högskoleenhet har godkänts på kurs som ingår i utbildning på forskarnivå, har rätt att tillgodoräkna sig denna efter överenskommelse med examinator.

Sökande med masterexamen eller utbildning som överskrider den grundläggande och den särskilda behörigheten kan ansöka om tillgodoräkning av kurser inom utbildningen.

6. Avhandling och disputation

6.1. Avhandling

Doktorsavhandlingen ska utformas antingen som ett enhetligt, sammanhängande vetenskapligt verk (monografiavhandling) eller som sammanläggningsavhandling bestående av vetenskapliga uppsatser (normalt minst fyra) och så kallad kappa. De två avhandlingstyperna skiljer sig inte åt kvalitetsmässigt eller med avseende på arbetsinsats.

Av de artiklar som ingår i en sammanläggningsavhandling bör minst en vara antagen för publicering i tidskrift eller bokverk och högst 50 % bör vara samförfattade. För samförfattade artiklar ska i kappan anges vilken del av arbetet (materialinsamling, analys, skrivande etc.) som utförts av resp. författare så att arbetsinsatsen kan bedömas. Kappan ska fungera som ett sammanhållande ramverk och innehålla sådant som normalt finns med i en monografi men inte alltid i en vetenskaplig artikel, såsom forskningsöversikt och teoridiskussion. Avvikelser från detta format kan göras efter samråd med handledare och studierektor för forskarutbildningen.

Ämnet för avhandlingen och avhandlingens språk bestäms tillsammans med handledarna. Till varje avhandling ska fogas ett kortfattat engelskspråkigt referat (abstract).

Avhandlingsmanuskriptet ska i delar läggas fram vid ett eller flera forskningsseminarier /år eller genomgå motsvarande granskning genom institutionens försorg. Anslag av statsmedel till tryckning av doktorsavhandling utgår enligt av fakultetsnämnden bestämda regler.

Detta gäller, i tillämpliga delar, även licentiatavhandlingar.

6.2. Disputation

Doktorsavhandlingen ska försvaras muntligen vid en offentlig disputation. Tid och plats för disputationen beslutas av dekanus. Tidpunkten ska emellertid vara inom terminstid. Beslut om disputation på annan ort fattas av dekanus efter särskild anhållan.

Disputationen ska tillkännages i god tid (minst tre veckor) genom elektronisk spikning. Förkortad tillgänglighetstid får medges av dekanus endast om det finns synnerliga skäl (jfr. UFV 2009/1993, 9 § RUF). De så kallade spikbladen ska således publiceras digitalt, men kan också anslås på anslagstavlan i universitetshuset. För sammanläggningsavhandlingar gäller även obligatorisk digital publicering av kapp.

Vid spikningstillfället ska doktorsavhandlingen finnas tillgänglig vid universitetet i ett tillräckligt antal exemplar för att det ska vara möjligt att göra en tillfredsställande granskning av avhandlingen vid disputationen. Fakultetsnämnden beslutar om en minimiupplaga i särskild ordning. Därutöver ansvarar institutionerna för tryckning samt distribution av avhandlingar till handledare, betygsnämnd, ordförande vid disputationen, samt opponent och ansvarar för att avhandlingar finns för granskning/distribution vid disputationen.

Disputationen ska ledas av en ordförande. Vid disputationen ska det finnas en opponent. Beslut om ordförande vid disputationen, opponent samt betygsnämnd fattas av dekanus efter ansökan på blankett som kan hämtas på fakultetens webbplats. Blanketten ska fyllas i på dator (inte för hand) och ska undertecknas av studierektor för forskarutbildningen innan den skickas in.

Opponenten har rätt att vara närvarande vid sammanträden med betygsnämnden och delta i överläggningarna men inte i besluten. Detsamma gäller huvudhandledaren, om han eller hon inte är ledamot.

Normalt består en betygsnämnd av tre ledamöter, varav en ska väljas till ordförande. Den som har varit handledare för doktoranden får inte ingå i nämnden annat än om det finns synnerliga skäl. Nämnden ska utse ordförande inom sig.

En doktorsavhandling ska bedömas med något av betygen godkänd eller underkänd. Någon motivering till beslutet godkänd ska inte anges i beviset eller i betygsnämndens protokoll. En ledamot i betygsnämnden som vill reservera sig mot majoritetens beslut kan i protokollet eller annan beslutshandling, dock inte i examensbeviset, låta anteckna avvikande mening. Vid betygsättningen ska hänsyn tas till innehållet i avhandlingen och till försvaret av avhandlingen. Betyg för en doktorsavhandling ska beslutas av betygsnämnd, som utses särskilt för varje avhandling.

Alla kurspoäng ska vara avklarade innan disputation äger rum.

6.3. Licentiatseminarium

Licentiatavhandlingen ska försvaras muntligt vid offentligt seminarium. Den bedöms med något av betygen godkänd eller underkänd. Vid betygsättningen ska innehållet i avhandlingen samt försvaret av den bedömas. Opponent och en särskild betygsnämnd utses av institutionsstyrelsen.

Ett exemplar av avhandlingen ska arkiveras genom institutionens försorg och förtecknas i institutionens diarium över ventilerade avhandlingar. Alla kurspoäng ska vara avklarade innan seminariet äger rum.

Avhandlingen ska innan seminariet vara tillgänglig på institutionen under minst tre veckor. Meddelande om avhandlingen ska vara anslaget på institutionen under motsvarande tid samt bekantgöras för övriga ämnesinstitutioner i landet

7. Examen

Doktorsexamen i uppnås efter att doktoranden har fullgjort en utbildning på forskarnivå om 240 högskolepoäng inom ämnet idé- och lärdomshistoria och därvid har fått betyget godkänd vid de prov som ingår i utbildningen, samt författat och vid en offentlig disputation försvarat en doktorsavhandling som godkänts av betygsnämnden.

Licentiatexamen uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning på forskarnivå om 120 högskolepoäng i idé- och lärdomshistoria och därvid har fått betyget godkänd vid de prov som ingår i utbildningen, samt författat och vid ett seminarium försvarat en licentiatavhandling som godkänts av examinator .

Examensbevis utfärdas av rektor efter ansökan till Examensenheten.

8. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Föreliggande studieplan trädde i kraft **2007-05-07** och har uppdaterats med avseende på hänvisningar till överordnade bestämmelser **2013-04-09**. Tidigare studieplan upphör att gälla doktorander som antas till forskarutbildning/utbildning på forskarnivå efter **2007-05-07**. Doktorander som antagits innan detta datum kan välja att antingen följa tidigare gällande studieplan eller övergå till den föreliggande.

9. Övriga anvisningar

Gällande författningsbestämmelser om forskarutbildning framgår av:

- Högskoleförordningen, kap. 5 (anställning som doktorand), kap. 6 (utbildningen) och kap. 7 (tillträde till utbildningen).

- Antagningsordning och föreskrifter för betyg inom utbildning på forskarnivå vid Uppsala universitet (AFUU), UFV 2010/472
- Riktlinjer för utbildning på forskarnivå vid Uppsala universitet (RUF), UFV 2009/1993